ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಅಲ್ಲಿ ಯಾರು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕರು ಇರುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಮೇಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರೀ ಉದ್ಯಮಗಳು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಆ ಕಾರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಕೊಡಗಿ.—ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗತಕ್ಕ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲು ಏಜೆನ್ಸಿ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕೋಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮಾವೇಗೌಡ.—ಅಗ್ರೊ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್‌ಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದವರು ವ್ಯವಸಾಯ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಂಟ್ ಕೊಟ್ಟು ಲೈಸನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟು ಸಹ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಅಗ್ರೋ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರತಕ್ಕಂಥ ಈ ಒಂದು ಉದ್ಯಮದವರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಆರ್ಡಿನೇಷನ್ ಉಂಟಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸಬಹುದು, ಎಂಬ ಅಲೋಚನೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನದಲ್ಲಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕೇಳಿರತಕ್ಕಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದವರು ಹೊಸ ಲೈಸನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು. ಅಗ್ರೋ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಕಾರ್ಪೋರೇಷನ್ ನನಗೆ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲ. ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ನಂಜೇಗೌಡ.—ಈ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಖಾಸಗೀಯವರಿಗೆ ವಹಿಸುವ ಯೋಚನೆ ಏನಾದರೂ ಇದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎ. ಜಿ. ಕೊಡಗಿ.—ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಏಜೆಂಟ್ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೋಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಏಜೆನ್ಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

Facilities to the Tourists at Srirangapatna

858. Smt. DAMAYANTHI BOREGOWDA (Srirangapatna).—

Will the Minister for Labour be pleased to state :—

(*a*) whether it has come to the notice of the Government that Srirangapatna attracts the highest number of tourists in the State ;

(*b*) if so, the facilities provided by the Government to tourists ;

(*c*) whether there was proposal of constructing motel and cam ing grounds there, if so, whether it has been implemented ;

Sri D. DEVARAJ URS (Chief Minister) [on behalf of SRI AZEEZ SAIT (Minister for Labour)].—

(*a*) Yes.

(*b*) Accommodation by way of an Inspection Bungalow and Travellers' Bungalow is provided.

(*c*) A proposal to construct a motel is under consideration of Government.

Smt. DAMAYANTHI BOREGOWDA.—The hon. Minister has stated that accommodation by way of an Inspection Bungalow and Travellers' Bungalow are provided. Is the Government aware that both these are situated in one and the same building and they are outside the Town and beyond the reach of middle-class tourists ?

†**Sri D. DEVARAJ URS.**—It has been stated that a proposal to construct a motel is under the consideration of Government.

Smt. DAMAYANTHI BOREGOWDA.—Will the Government bring out a comprehensive scheme to develop the beautiful town of Srirangapatna which was once the glorious capital of Karnataka ?

Sri D. DEVARAJ URS.—Yes. The Gumbaz and other buildings which attract tourists not only from India but also from outside are under the control of the Archaeological Department of the Government of India. During the last meeting of the Chief Ministers of South Zone held in Hyderabad this point was brought to the notice of the Central Government that more attention should be paid not only for maintenance of these very valuable buildings but also they should see that it is developed into a tourist complex to attract more and more tourists.

Smt. DAMAYANTHI BOREGOWDA.—There is not even a bus stand in that place and a foundation-stone for construction of bus stand was laid by a Minister some 2½ years back and the work has not been taken up yet. May I know when the Government will complete the construction of Bus Stand there ?

Sri D. DEVARAJ URS.—That will also be looked into.

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎಂ. ಮಂಜುನಾಥ್.—ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಗುಮಜ್ ಮುಂತಾದ ಹಳೆಯ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಆರ್ಕಿಯಲಾಜಿಕಲ್ ಇಲಾಖೆಯವರಿಗೆ ಸೇರಿದೆ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಿದಿರಿ, ಈಗ ಆ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಬಹಳ ಶಿಥಿಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಾವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಆ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

Sri D. DEVARAJ URS.—I have already stated that it is under the control of the Central Archaeological Department and that is why we cannot directly deal with it.

Smt. DAMAYANTHI BOREGOWDA.—The Town Municipal Council of Mandya resolved to make Srirangapatna a tourist centre some 12 years' back and they recommended to the Government also. May I know what has happened to that ?

Sri D. DEVARAJ URS.—It is too late. Anyway, now that we have stated Government is interested in not only maintaining it but also developing this into a tourist complex, I think the hon. member should be satisfied Whatever might have happened 12 years' back, now the Government has taken note of it.

Excess Land available due to implementation of Land Reforms

881. **Smt. RENUKA RAJENDRAN** (Bagepalli) .—

Will the Minister for Revenue be pleased to state :—

(*a*) the number of ryots in each taluk who are having more than 18 standard acres of lands in the context of Land Reforms Act ;

(*b*) amongst landlords and ryots the number of cases wherein ryots are cultivating the lands ;

(*c*) the number of landless agriculturists families in each taluk ;

(*d*) the extent of land available due to implementation of land reforms ;

(*e*) the extent of forest land in each taluk ;

(*f*) out of this land, the extent of land where forests do not exist and is cultivable ?

Sri N. HUTCHAMASTHY GOWDA (Minister for Revenue).—

(*a*) to (*f*) These details have not been collected. It is not possible to furnish the information as it entails lot of time and establishment.

ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಣುಕಾ ರಾಜೇಂದ್ರನ್.—ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದೀರಿ ; ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

† ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಈಗ ಹಾಲಿ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಭೂಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಸೀಲಿಂಗಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜಮೀನು ಇರುವವರು ಡಿಕ್ಲೇರ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರಂತೆ ಕೆಲವರು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮತ್ತೆ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ರೇಣುಕಾ ರಾಜೇಂದ್ರನ್.—ಗೇಣಿದಾರರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಮಧ್ಯಾಸ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಅವರು ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು ಓವರ್ಸೀಸ್ ಸಾಲ ತೀರಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಹೊಸದಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.